

Vakıflar Genel Müdürlüğü Halı-Kilim Koleksiyonu

Resim/Picture 1

Bergama- Çanakkale Halı (Çarklı Elek). 197x136 cm. 18-19. yy.
Geldiği yer: Balıkesir Ayvalık Çınarlı Camii.

Bergama- Çanakkale Carpet (Çarklı Elek). 197x136 cm.
18-19. century

Origin: Balıkesir Ayvalık Çınarlı Mosque.

Suzan Bayraktaroğlu*

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün halı ve kilim koleksiyonunu vakıf camilerinden getirilen, eskimiş ve kullanılmayan halı ve kilimler oluştururlar.

Bu halı ve kilimler camilere çeşitli yollarla yapılan bağışlarla gelirler; Müslümanların kutsal evi olan camileri yaptıran kişi veya cami çevresinde yaşayan kişiler, hayır işlemek, sevap kazanmak amacıyla, camilere ibadet ederken gerekli olan bazı eşyaları bağışlarlar. Bu eşyalar halı, kilim, rahle, şamdan, Kur'an-ı Kerim, kandil vs. dir. Bunlara bağışlanmış eşya anlamına gelen "teberrukat eşyası" denilmektedir.

Anadolu'da yaygın bir gelenek olarak, ölen kişi bir halıya veya kilime sarılarak camiye getirilir. Defin işlemi tamamlandıktan sonra bu halı veya kilim camiye hediye edilir.

Camilerimize halı-kilim bağışlamak geleneği yüzyıllardır artarak devam ettiği için, günümüzde camilerimiz ihtiyacının çok üstünde halı ve kilime sahip olmuşlardır.

* Sanat Tarihçisi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Halı Uzmanı.

Carpet and Kilim Collection of General Directorate of Foundations

Resim/Picture 2

Çanakkale-Baratlı Halı. 200x142 cm. 18-19. yy.
Geldiği yer: Balıkesir Ayvalık Çınarlı Camii.

Çanakkale-Baratlı Carpet. 200x142 cm.
18-19. century
Origin: Balıkesir Ayvalık Çınarlı Mosque.

Suzan Bayraktaroğlu*

Old carpets and kilims which are no longer used and brought from foundation mosques constitute the carpet and kilim collection of the General Directorate of Foundations.

The kilims and carpets are given to the mosques as donations. The people who finance the construction of these mosques or who live near by, donate some of their belongings to the mosque to accomplish a pious deed and to acquire merit. Carpets, kilims, rahles (a low stand for reading Kur'an, candle holders, Kor'ans, can be named among these donations. Such goods are called "teberrukat eşyası", which means donations.

A tradition widely common in Anatolia is to bring the body of a dead person to the mosque, wrapped in a carpet. After the burial is completed, the carpet is left to the mosque.

Due to the fact that the tradition of donating carpets

* Art Historian,

Carpet Expert of General Directorate of Foundations.

and kilims to mosques dates back to very early times and is carried on in increasing amounts, mosques, today, have more carpets and kilims in their possession than they need. In accordance with foundation regulations, these carpets can not be thrown away; consequently, they are either laid one on top of other, or rolled and stored away.

On the other hand, today, it is popular to decorate mosques using carpets of the same kind. This brings along the problem of space and method of putting away previously used carpets; besides, it has an adverse effect such as causing extinction of our hundred years old art of hand-made carpeting.

These old carpets and kilims which are not used in the Foundation mosques are collected and stored by the General Directorate of foundations. These pieces are introduced in the exhibitions held for the Foundation Week, after their cleaning, maintenance and inventory registration.

In the collection of the General Directorate of Foundations, there are samples from Uşak, Gödes, Kula, Milas, Ladik, Kırşehir, Mucur, Bergama, Bursa, Sivas and some other Eastern regions. Also, carpets which can not be included in any category, but possess original patterns and colors, and traditional Anatolian carpets woven by different clans can be seen in the collection. ❶

Resim/Picture 3

Ladik Halı 191x112 cm. 17-18. yy.
Geldiği yer: Balıkesir Yeşilli Camii.

Ladik Carpet 191x112 cm.
17-18. century
Origin: Balıkesir Yeşilli Mosque.

Resim/Picture 4

Lesghi Yıldızı Motifli Halı 224x115 cm.
19. yy.
Geldiği yer: Bursa Yıldırım Camii.

Lesghi Yıldızı Motifli Carpet 224x115 cm.
19. century
Origin: Bursa Yıldırım Mosque.

Vakıf şartları gereği bunlar yok edilmeyecekleri için ya üst üste serilmekte, ya da toplanıp bazı yerlerde muhafaza edilmeye çalışılmaktadır.

Öte yandan günümüzde camileri tek tip halı ile döşemek moda olmuştur. Bu durum, caminin daha önce kullanılan halılarının nerede muhafaza edileceği sorununu ortaya çıkarmakta, ayrıca yüzyıllardır devam eden gelenekli el dokuması halıcılığımızın da yok olmasına sebep olmaktadır.

Vakıf cami veya mescitlerinde bulunan bu eski ve ihtiyaç fazlası halı ve kilimler, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından toplanarak depolanmaktadır. Temizliği, bakımı ve envanter kayıtları yapılarak, Vakıf Haftası münasebetiyle açılan sergilerle tanıtılmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Koleksiyonunda, 17. yüzyıldan başlayarak Anadolu'nun çeşitli yerlerinde dokunan ve dokunduğu yerin adıyla anılan Uşak, Gördes, Kula, Milas, Ladik, Kırşehir, Mucur, Bergama, Bursa, Sivas ve Doğu Anadolu'nun bazı yörelerine ait halılar ile belirli bir gruba girmeyen fakat orijinal desen ve renkleriyle Türk Halı Sanatının zenginliğini ortaya koyan halılar ve tüm Anadolu'ya yayılmış çeşitli boy ve oymaklar tarafından dokunan gelenekli Anadolu kilimlerinden örnekler bulunmaktadır. ❀

Resim/Picture 5

İki Ucu Uzatılmış Madalyon Motifli (anahtar deliği motifli) Halı (Kars) 160x135 cm. 18-19. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.
Carpet with a Key Hole (Kars) 160x135 cm. 18-19. century.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 6

Uşak Halı 170x130 cm. 17-18. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.
Uşak Carpet 170x130 cm. 17-18. century.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 8

Ejderli Kafkas Halısı 345x96 cm. 16. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.

Kafkas Carpet withn Dragon Motif 345x96 cm.
16. century.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 7

Gördes Halı Seccade 175x123 cm. 18-19. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.

Gördes Praying Rug 175x123 cm. 18-19. century.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 9

Gördes Çift Mihraplı Halı 267x175 cm. 17-18. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.

Gördes Carpet with Double Altar 267x175 cm. 17-18th c.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 10

Altıgen Madalyonlu Uşak Halı 290x110 cm. 18. yy.
Geldiği yer: Elazığ Harput Sare Hatun Camii.

Uşak Carpet with Octagonal Medallion 290x110 cm. 18th c.
Origin: Elazığ Harput Sare Hatun Mosque.

Resim/Picture 11

Kırşehir Halı (Kuşlu-cennet bahçesi tasvirli) 165x100 cm. 19. yy.
Geldiği yer: Kastamonu Nasrullah Camii.

Kırşehir Carpet (with Garden of Eden description)
165x100 cm. 19th c.
Origin: Kastamonu Nasrullah Mosque.

Resim/Picture 12

Manzaralı Kırşehir Halı 164x107 cm. 18. yy.
Geldiği yer: Kastamonu Nasrullah Camii.

Kırşehir Carpet with a view 164x107 cm. 18. century.
Origin: Kastamonu Nasrullah Mosque.

Resim/Picture 13

Kırşehir Halı Seccade 165x124 cm. 18. yy.
Geldiği yer: Isparta Uluborlu Alaaddin Camii.

Kırşehir Prayer Rug 165x124 cm. 18. century.
Origin: Isparta Uluborlu Alaaddin Mosque.

Resim/Picture 14

Mucur Halı Seccade 152x195 cm. 18. yy.
Geldiği yer: Kastamonu Nasrullah Camii.

Mucur Prayer Rug 152x195 cm. 18. century.
Origin: Kastamonu Nasrullah Mosque.

Resim/Picture 15

Sivrihisar Kilimi 317x180 cm.
Geldiği yer: Sivrihisar Belediyesi.

Sivrihisar Kilim 317x180 cm.
Origin: Sivrihisar Municipality.

Resim/Picture 16

Bati Anadolu Kilim (Yüncü Yörük) 227x152 cm.

Geldiği yer: Balıkesir Merkez Okçukara Camii.

Western Anatolia Kilim (Yüncü Yörük) 227x152 cm.

Origin: Balıkesir Merkez Okçukara Mosque.

Resim/Picture 17

Şarköy Kilim 154x106 cm.

Geldiği yer: Bursa Yeşil Camii.

Şarköy Kilim 154x106 cm.

Origin: Bursa Yeşil Mosque.

Resim/Picture 18

Sumak Eskişehir civarı. 113x80 cm.
Geldiği yer: Eskişehir Seyitgazi Seyit Battal
Gazi Külliyesi Camii.

Sumak Eskişehir. 113x80 cm.
Origin: Eskişehir Seyitgazi Seyit Battal Gazi
Külliyesi Mosque.

Resim/Picture 19

Stilize Karanfil Motifli Kilim 338x83 cm.
Geldiği yer: Eskişehir Seyitgazi Merkez Ak
Camii.

Kilim with stylized lale 338x83 cm.
Origin: Eskişehir Seyitgazi Merkez Ak Mosque.

Resim/Picture 20

Hayat Ağaçlı Ve El Motifli
Kilim Seccade 172x124 cm.
Geldiği yer: Elazığ Harput
Sare Hatun Camii.

Prayer Rug with Tree of Life and
Hand Motif 172x124 cm.

Origin: Elazığ Harput Sare
Hatun Mosque.

Resim/Picture 21

Stilize Hayvan Motifli Kilim 360x215 cm.
Geldiği yer: Uluborlu Abdurrahman Pařa Camii.

Kilim with stylized animal figure 360x215 cm.
Origin: Uluborlu Abdurrahman Pařa Mosque.

Resim/Picture 22

Zili 275x148 cm.
Geldiği yer: Uluborlu Alaâddin Camii.

Zili 275x148 cm.
Origin: Uluborlu Alaâddin Mosque.

Resim/Picture 23

Elibelinde Motifli Kilim 160x105 cm.
Geldiği yer: Uluborlu Alaâddin Camii.

Kilim with Hands on Hips Motif 160x105 cm.
Origin: Uluborlu Alaâddin Mosque.

Resim/Picture 24

Zili 215x145 cm.
Geldiği yer: Uluborlu Alaâddin Camii.

Zili 215x145 cm.
Origin: Uluborlu Alaâddin Mosque.

